

גליון

נועם אמרים

דברי אלקים חיים
שנשמעו מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

פרשת בהר - בחוקותי תשב"א
גליון תל"ט

פרקי אבות פרק ה' (תש"פ) ג
אחרי מיטתו של הרה"ח ר' אלעזר גפנר ז"ל יד

יו"ל ע"י "מכון נועם אמרים" סאסוב
רח' קדושת יו"ט 1, קרית ישמח משה, גני תקווה
טל: 052-768-8014 | פקס: 03-736-1653
dtsassov@gmail.com

זמנים לשבת פרשת בהר - בחוקותי

מוצאי שבת ר"ת	הדלקת נרות	
8:37	7:03	ישמח משה
8:40	6:48	ירושלים
9:10	7:40	ניו יורק
9:45	8:18	לונדון

המולד יום ב' 7 שעות 47 דקות 6 חלקים
ראש חודש סיון ביום הרביעי בשבת ולמחרתו ביום
החמישי בשבת

העורכים העוסקים במלאכת הקודש
הרב יקותיאל יהודה גנזל
הרב אפרים פישל וורטהיימר
הרב אהרן וורטהיימר
הרב חנוך אלימלך גרינפלד
הרב יחיאל קליין
הבח' דוד גמינדר

קריאה נרגשת לאנשי שלומינו היקרים

מבקשים אנו בכל לשון של בקשה לקחת חלק בהוצאת הגדולות של עריכת
הדא"ח, ההוצאות הן גדולות מאד, עריכה, שכתוב, הדפסה ועוד.
אנא קחו חלק בהוצאות הגליון אנא השתתפו בעין יפה אפשר לתרום בכ"א ע"י
לחיצה על הקישור המצורף

<https://www.matarapro.com/nedarimplus/online/?mosad=4000030>

או להתקשר לטלפון: **052-7640211**

ניתן לקבל קבלה לצרכי מס ע"פ סעיף 46

הפצת הדא"ח לזיכוי הרבים - כל הזכויות שמורות ©

לקבלת הגליון כל שבוע באימייל שלחו הודעה ל: dtsassov@gmail.com

שיעור פרקי אבות, פרק ה, פרשת צהר-בחוקותי, תש"פ, נאמר אשתקד צעידן הקורונה

ארבע מידות באדם

חשיבותן של המידות הטובות

ארבע מידות בהולכי בית-המדרש.
הולך ואינו עושה - שבר הליכה
בידו. עושה ואינו הולך - שבר
מעשה בידו. הולך ועושה - חסיד.
אינו הולך ואינו עושה - רשע.

על כך הקשה מרנא הבעש"ט הקדוש זי"ע שתי קושיות נמרצות. תחילה, מדוע מציין התנא ומקדים שמדובר **בארבע מידות בהולכי בית-המדרש**; בשלמא ההולכים וגם זה שאינו הולך אבל עושה, עדיין יש בהם. אולם זה שאינו הולך ואינו עושה, וכי הוא נמנה בין 'הולכי בית-המדרש' כאשר בינו ובין בית-המדרש אין ולא כלום. ולשון התנא צריכה ביאור. ותו, מדוע זה ההולך לבית-המדרש אולם אינו עושה בו מאומה ללמוד ולהתפלל, עדיין **שבר מעשה בידו**? וכי בעצם כך שנסע והגיע לבית-המדרש הוא כבר זכאי לשכר למרות שהוא לא עשה שם דבר. וכי מה יתרון להגעתו לבית-המדרש אם אינו עושה בו מעשה בית-מדרש? אתמהה.

סתירה במשנה

משנה נוספת שנתעמק בה, היא משנה כ:

הולך ואינו עושה

אכמנהג ישראל תורה, אנו לומדים בשבועות הללו, שבועות הקיץ, את פרקי אבות. וכאשר לומדים את המשניות הללו, אין די לפרש אותם בהבנה ולבאר בהם ציצים ופרחים. עלינו להתבונן בדברי חכמנו זכרונם לברכה ולהוציא מהם הדרכה הנוגעת לנו לעבודת-השם למעשה. מה אנו יכולים ללמוד לחיי היום-יום מדבריהם של חכמי המשנה אשר הם היו אומרים.

אנו נתבונן היום בשתי משניות מפרק חמישי. במשנה י"ד, אומר התנא:

א אה חלקו המרכזי של השיעור דנו, מסר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בשיחת-קדשו שהועברה ביקול סאטמר לכלל חסידי סאטמר בכל רחבי תבל. השיעור נוסר במוצאי ל"ג בעומר, ורבו שליט"א פתח וציון: "הערב חל יומא דהילולא של הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זי"ע שהסתלק ביום ל"ד בעומר. צדיק וקדוש זה היה יסוד פרנסתם של ישראל. מקובל בידינו שצדיק זה היה דורש מושך עשרים ושתיים שנים מדי שבת בפרשת המן, כשהוא מקשר את דבריו לפרשת השבוע, על מנת להמשיך השפעת פרנסה לבני ישראל. ואכן, באותן שנים לא ידע שום יהודי בכל גלילות רימנוב ואף מחוצה לה, כל צער ומחסור בפרנסתו".

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א אף התייחס בקדשו למצב השזור שהפך את דרך הנחלת התורה, על-ידי הטלפון: "הרי אנו בבחינה שנאמר בעת 'מתן תורה' - **כף אשר דיבר ה', נשמע**; כשאנו מקבלים תורה מפי השמיעה. גם תלמידי תלמודי-התורה, תלמידי הישיבות ואפילו אברכי הכוללים, כולם לומדים תורתם דרך הטלפון". לאחר מכן ביטא כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א את כבוד האכסניה המוכבדת ונקיית הדעת של 'קול סאטמר' ופתח בשיעור קדשו בלימוד דברי התנא קדישא באבות.

בכרמי הביאור על מנת להבין מדברי התנא איך עלינו לנהוג, הלכה למעשה, ללמוד לדעת את אורחות התורה והמצוות ולדעת את הדרך בה נלך ואת המעשה אותו נעשה.

עולם קטן

נקדימה להביא מדברי הגמרא במסכת בבא-בתרא (ט, ב) **אמר רבי יצחק, הנותן פרוטה לעני, מתברך בששה דברים, והמפייסו בדברים זוכה ל"א".** כלומר, מי שעושה צדקה ומעניק מממונו לעני, הרי הוא זוכה לשש ברכות האמורות בתורה, ואילו זה שמפייסו בדברים ועושה עמו חסד בלשונו, הרי הוא זוכה ל"א ברכות - ובתוספות הביאו שזה המפייסו זוכה לאחד עשר דברים בנוסף על שש הברכות הראשונות. עד כדי כך רמה מעלת מצוות צדקה וחסד. נקדים עניין נוסף, על מנת להגיע לביאורם של דברים.

הזוהר הקדוש מבאר את דברי הכתוב הנאמר מפי הגבורה בעת בריאתו של אדם הראשון, שאמר: **נעשה אדם.** וביאורו (פרשת פנחס, דף רלח, ב) שבאמירה זו פנה הקב"ה אל כל מעשה בראשית אשר ברא בימי המעשה הראשונים, ואמר להם: **נעשה אדם** הבה נעשה כולנו בכוחותינו את האדם הנברא. כל אחד מן הנבראים יתן משהו מכוחו ועל ידי כל הכוחות שיש בעולם יברא האדם. כביכול הבריאה

יהודה בן תימא אומר: **הוי עז כנמר, קף כנשר, רץ כצבי וגיבור כארי, לעשות רצון איך שבשמים.** הוא היה אומר: **עז פנים לגיהינום ובושת פנים לגן עדן.** יהי רצון מלפניך ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו שיבנה בית-המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך.

ולכאורה דברי התנא סותרים עצמם מיניה וביה. תחילה הוא מצווה עלינו להיות 'עז כנמר', כלומר - מידת העזות היא מידה טובה שאדם צריך לקנותה לעצמה, כך יוכל לעשות רצון אבינו שבשמים. מה כתיב בתריה - **עז פנים לגיהינום,** הרי שעזות מצח היא מידה גרועה שמי שרגיל בה, סופו שנוחל גיהינום. ושומה עלינו לבאר האם עזות פנים היא מידה טובה ומשובחת או שמא מידה גרועה ואיומה.

ובכלל, מה שייך לחתום את דבריו באותה בקשה - אותה אנו מבקשים מדי יום עם תום תפילת העמידה - **יהי רצון מלפניך, ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו, שייבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך.** מה שייכות יש לתפילה ובקשה זו לעצם הדברים הנאמרים. עוד קושיות רבות ושונות הקשו המפרשים על מנת להבין את המשנה הזו, ואנו אין לנו אלא להלך

ב ולדוגמה קושיה נאותה שלא נתעכב אודותיה: מדוע משתמש התנא בחיות טמאות - מלבד הצבי - על מנת ללמוד את המידות שצריכים לדעת בעבודת הבורא. ועוד רבו כמו רבו הקושיות והתירוצים.

מכך דבר. הוא מזיק לחברו, מבאיש את שמו, כשלעצמו אין כל תועלת מכך. להזיק בשביל להזיק בלבד. זוהי שפלותו של המספר לשון הרע שהוא נבזה כמו הנחש האכזרי המזיק בלי שיהיה לו עצמו כל תועלת מכך. הלא זוהי רציחה לשם רציחה. אוי לו למי שמדבר לשון-הרע שעונשו רע ומר. וזהו מהותו של הנחש, ועל כן כשהתורה מספרת בפרשת בראשית על הסטרא-אחרא היורדת לעולם להסית את אדם וחווה לעבור אל פי ה' הרי היא באה בדמות נחש, הנחש הקדמוני. כי זהו הנחש שכל מיתה ורע שבעולם נגרמו בעטיו. ובנו - בכל כן אנוש - יש טבע מכוחו של הנחש.

הנחש הזה, ששה שמות יש לו שהמה ששה כוחות, וכפי המבואר באבות דרבי נתן (ל"ט, א) ששה שמות יש לו לנחש: נחש, שרף, תנין, צפעוני, אפעה, עכשוב. ומזה נוכל להבין שכאשר עני פושט ידו לבקש מאיש יהודי צדקה, הרי כוח הנחש שביהודי מתחיל לבעור בקרבו ולהניאו מלהטיב לזולתו, כי הלא הנחש הוא כל כולו רע והזקת האחר. ברם, כשהיהודי משבר את טבע הנחש הטבוע בתוכו והוא מעניק משלו ומיטיב לזולתו - הטבה לשם הטבה - הרי הוא משבר בכך את כוח הנחש אשר ששה שמות יש לו ועל כן כל הנותן ברכה לעני זוכה לשש ברכות, נגד ששת הכוחות אשר שיבר. וכאשר מוסיף האדם לעשות גם חסד בכך שהוא

כולה שותפה היא ביצירת האדם. וכתבו בספרים (אהל יעקב בפרשת בראשית, ובאבן שלמה, בפרשיות בראשית ותזריע) מסיבה זו מכונה האדם 'עולם קטן', שכן הנו בן-אנוש קטן שכל כוחות שיש בבריאה כולה, בעולם כולו, נזרקו בו ונטבעו בטבעו.

ואם מכל הברואים כולם נבללו כוחותיו של האדם, הרי שגם מהנחש הערום קיבלנו כוחות. אולם הנחש אין בו טוב, הוא כולו רע ואת רשעו הוא עושה על מנת להרע לזולתו כשלעצמו אינו מיטיב מאומה - ומידת הנחש שיש באדם אינה טובה.

טבעו של נחש

להבין על עומק אכזריותו של הנחש, נוכל ללמוד מכך שהגמרא מספרת (ערכין טו, ב) שלעתיד לבוא יתקבצו החיות כולן ובאות אצל הנחש ויטענו לעומתו על כך שהוא מזיק ללא כל תועלת. אמנם, כל החיות טורפות, אולם החיות האחרות טורפות בשביל קיומן, למען יוכלו להתקיים ולחיות. ארי דורס ואוכל, זאב טורף ואוכל, אולם הנחש - הרי הוא מקולל וכל מה שהוא טועם, טעם עפר בא לפיו, ואם כן מה יש לו להכיש אחרים, הלא אינו נהנה מכך וכל הכשתו היא להזיק בשביל להזיק בלבד, ללא כל תועלת.

חכמינו ז"ל משווים אל הנחש את הדילטור, זה המספר לשון-הרע. אדם הולך ומדבר סרה על חברו מבלי שירוויח

לפי השליחות אליה נשלח ממרומים. ויסוד ביאורו זה הוא מדברי המדרש. הקשה הדברי יואל, וכי אין שמות קבועים למלאכי השרת, הלא יש את המלאכים הקדושים, מיכאל, רפאל, גבריאל ואוריאל. הלא יש את מלאך מט"ט, כל אלה מלאכים אשר שמם קבוע, ומדוע אפוא השיב המלאך לאמור שלמלאכי השרת אין שמות קבועים.

ותו, הלא איתא במדרש שאותו מלאך שנאבק עם יעקב אבינו היה הסטרא-אחראג, ואם כן מדוע הביא לו למה זה תשאל לשמי ולא פירש את שמו. ועוד יותר ייפלאו דברי המדרש שם נחלקים החכמים אם כתלמיד-חכם נדמה לו המלאך ליעקב אבינו וחד אמר כליסטים מזוין נדמה לו. וייפלא שנחלקים על שני הפכים כאלה. הייתכן שעד כדי כך רחוקים הקצוות, אחד טוען לתלמיד חכם וזולתו לליסטים מזוין. הלא הדבר אומר דרשני.

ומבאר דו"ז הדברי יואל. שהנה ישנם מלאכים אשר נבראו מצד החסד, מלאכי רחמים כרפאל המלאך אשר כל שליחותו היא לרפא בני אדם. מאידך ישנם מלאכים שנבראו מצד הגבורה והדין וכל מהותם היא להעניש במידת הדין כשצריכים להעניש מאן-דהו. אולם אין מלאך יכול

מפיים בדיבור טוב את העני הזקוק לו או בכל עזר וסיוע שהוא יכול להטיב לזולתו - ברכותיו משתרגות ומתרבות עוד יותר. הרה"ק רבי נחמן מברסלב זי"ע כתב (ליקוטי מוהר"ן, פרק לא) שכוח הצדקה הוא ככוחו של גלגל המניע. כהאי עלמא שהוא כגלגל החוזר (שבת קנא, ב). כאשר יהודי מפריש צדקה ממועותיו, הוא מניע את העולם כולו, עד כדי כך רב מעלת נותן הצדקה. ונוכל להוסיף על דבריו, שהלא כל הטבע יש לו אחיזה במניין שבעה. וכאשר אדם נותן צדקה וגומל חסד, הרי הוא משבר את הטבע שבקרבו, אותו טבע רע שטבע בו הנחש בעת יצירתו, ואם כן הוא מוריד את כוח הטבע שהוא כוח מספר שבע, ועל כן הוא מתברך בשש ברכות, לרמוז על כך ששיבר את הטבע שמניינו שבע.

האדם מסוגל להפך טבעו

דבר נפלא איתא מודדי זקני הרה"ק הדברי יואל זי"ע (בדרשותיו על הנוכה, אופן עה), המבאר ביאור שמיימי של ממש. בדבריו הוא עומד על המקראות בפרשת וישלח, בהיאבקו של יעקב אבינו עם המלאך. לאחר שנאבק עמו שאלו יעקב לשמו, ואילו המלאך השיבו בשאלה: למה זה תשאל לשמי? ופירש"י שהמלאך התכוון להשיבו בכך שאין לו שם קבוע, כי אין למלאכים שמות קבועים אלא בכל פעם מקבל המלאך שם אחר, הנכון לו

ג עיין בספר נור הקודש שם הוא מביא את המחלוקת בין הגרסאות במדרשים, האם המלאך הלזה היה מלאך מיכאל שעשה את מה שעשה לכבודו של מקום, או שמא בכלל הס"מ והרבה יש להאריך בדבר.

הבורא, שנוכל לשנות את טבענו, מדין לרחמים ומרחמים לדין - הכל לפי העניין לו אנו זקוקים בעבודת הבורא.

ואמנם יהודי צריך להיות טוב במהותו, לקיים מצוות הצדקה ולהיטיב לזולתו, להתנהג במידת הרחמים אל כל אחד. **נתון תיתן לו, ולא ירע לבבך בתתך לו** - מצווה עלינו התורה הקדושה. אולם מאידך עלינו לדעת לשנות את הטבע כשצריך, ללבוש מידת הדין והגבורה כשצריך, וכאשר נוכחים לראות אנשים אשר חפצים הלילה להוריד יהודים אבל שאולה ולהעבירם מאמונת אבותיהם הטהורה, במקרה כזה אין מקום לרחמים יתרים, אלא צריכים להתאזר בעוז ובתעצומות, להילחם נגדם במידת הדין והגבורה.

ד נאים הדברים למי שאמנם - דודי-יגני הקדוש מסאטמר ז"ע. צדיק זה אשר מחד היה כל כולו מידת החסד עד שאמרו שמימות הרה"ק הדברי חיים מצאנז ז"ע ועד לדו"ז הדברי יואל, לא היה בעל צדקה וחסד גדול כמוהו. בעיני ראיתי גם חזיתי בחלק קטן ממפעלות הצדקה והחסד אשר עשה ופעל אותו צדיק קדוש. אולם מאידך, כשהיה צריך, הוא היה הקנאי והלוחם הגדול בקיימו 'ולא תגורו מפני איש', להילחם בעושי רשעה. פוק חזי את ספריו הקדושים, דברי יואל, על הגאולה ועל התמורה; צא ולמד בדברותיו רושפי הלהבות אשר דיבר בעידן רעוא-דרעווין, בתוקף ועזו נגד אותם רשעים שכל חפצם ומהותם היה להעביר יהודים על דעת קונם. ולא היו אלה ימים כימינו כאשר כבר לא חסמה גדולה להיות מתנגד לציונות, אלא בימים בהם היו מומרים להכעים והיה צריך במלחמה גדולה וכבדה נגדם.

אספר עובדה אודות יהודי חשוב שהתגורר בווייליאמסבורג שלפרנסתו סחר בעתקיות (נכדיו המה השווי הדינים והרבים שם בעיר. כיום מן הימים הגיע היהודי אל דו"ז מסאטמר ז"ע וסיפר לו על חפץ יקר שביקרים שמוצע למכירה, מדובר היה בכתב-יד שכתב הרה"ק הישטח משה ז"ע. כתב-יד כזה נדיר הוא ביותר וחשיבותו עולה עד הרקיע, במיוחד אצל הרבי מסאטמר שהיה קשור בנימי נפשו לזקנו הישטח משה אשר היה רבו מעולם העליון. היהודי שיער שהרבי יסכים לשלם את הסכום הגדול

לשנות את ברייתו. בן אנוש יכול לשנות את טבעו, אבל לא מלאך. מלאך שנברא למידת הדין - לא יוכל לבצע שליחות של רחמים, וכן להפך. מסיבה זו אין מלאך אחד עושה שתי שליחויות, כי כל מלאך יכול לעשות את השליחות שבטבעו, מלאך רחמים לא יוכל לעשות שליחות דין ומלאך דין לא יוכל לעשות שליחות של רחמים.

שונה מהמלאך הוא האדם אשר נברא בצלם. האדם מסוגל ויכול לשנות את טבעו ומזגו. זכר לדבר יש לנו בביאורו של הרה"ק האוהב ישראל מאפטא ז"ע (הרוש לפורים) המבאר שהלא אברהם אבינו היה מהות מידת החסד, ובהושענא-רבה לאחר ההקפה הראשונה המכוונת לאברהם אבינו, אנו אומרים את הכתוב: "כי אמרתי, עולם חסד יבנה". לעומתו,

יצחק בנו, היה משורש מידת הגבורה, פחד יצחק שמו נקרא. בשעה שעקד אברהם את יצחק בנו על גבי המזבח, מוכן ומזומן להעלותו כקרבן עולה כציוויו של הבורא יתברך, שאלתו יצחק בנו - אבי, איככה תוכל לעשות כזו, מעשה שאתה צריך להתאזר בו בעזות ובמידת הדין, הלא אתה שורשך הוא מידת החסד והרחמים. על כן השיבו אברהם - **הנני, בני!** היינו - עתה הנני במידתך, בני, כי הטיתי את טבעי ולבשתי את תוקף מידת הדין, על מנת שאוכל לקיים את מצוות בוראי בשלימות. זהו הכוח שהעניק לנו

כתלמיך-חכם נדמה לו

לפי האמור מבאר הדברי יואל את עניין הדלקת נרות החנוכה שאנו מדליקים נגד הנרות שהיו דולקים בבית המקדש, במנורת הזהב. כי הלא שבעת הנרות שבבית הבחירה מכוונים נגד שבע המידות אשר מבטאות את שבע הטבעים שיש לו לאדם - חסד וגבורה, תפארת, נצח והוד, יסוד ומלכות. כל אחת מהמידות הללו ניתנו לנו על מנת להשתמש בהם בחיי היום-יום למעשה (וכפי שכבר הדייק לבאר בארוכה הרמ"ק בספרו תומר דבורה). והמרומז

עבור רכישת כתב-היד העתיק והחשוב. ואכן, הרבי התרגש ביותר והסכים לשלם את הסכום הכביר. הוא ביקש מהיהודי, הסוחר, שיתן לו ארכה של ימים אחדים להשגת ההון הדרוש לרכישת הכתב-יד.

כעבור ימים ספורים שב היהודי והפעם כאשר כתב-היד בידו. הרבי התרגש ביותר וכנס אל חדרו הפנימי - שם היה עוסק בענייני כספים - על מנת להביא לו את הסכום הגדול שהשיג. כעבור מספר דקות יצא הרבי מן החדר ובצאתו נעצר על המפתח, ליד המזוזה, הוא נשא עינו אל-על ועמד בדביקות מושך כעשר דקות כשלאחר מכן נענה ואמר: "ניין". לאחר מכן פנה אל היהודי ושאל אותו: "כמה אתה אמור להרוויח מהעסקה הזו, כמתווך?" נקב הסוחר בסכום והרבי הניח בידיו את הסכום באומרו: "החלטתי שלא לקנות את כתב-היד הקדוש, ובכל זאת אני רוצה שאת חלקך תקבל..."

כעת הוציא הרבי מחקו שלוש מעטפות שבכל אחת מהן יש סכום כסף נכבד - סכום הכסף שהיה מיועד לרכישת הכתב-יד וכעת חולק לשלושה חלקים - הוא מסרם לידי היהודי וביקש ממנו לעשות עבורו דבר שליחות ולמסור את המעטפות לשלושה יעדים שונים, כשהוא מזהירו לכל יהיו לספר חלילה שהכסף מגיע ממנו. מעטפה אחת - עבור משפחה המשיאה את אחד הצאצאים ואין לה מעות להוצאות הנישואין. מעטפה נוספת - עבור משפחה שאין להם די לשלם שכר לימוד והמעטפה השלישית - למשפחה נזקקת נוספת.

זו היתה מהותו של דודי זקני קדישא, אשר היה גדול במידת החסד כאברהם, והסכים לוותר על יקרת לבנו שבביל לפעול מעשה חסד לזולתו. ומאידך, למען כבוד שמים היה לובש אצטלא דפחד יצחק, בגבורה ובדין. כוח זה היה לצדיקים שהיו מסוגלים להפך טבעם כאשר הדבר נצרך, וכוח זה אין להם למלאכי השרת.

בזה שהצדיקים יכולים להשתמש בכל המידות, פעמים בדין, פעמים בחסד פעמים בתפארת המזוגת גבורות וחסדים כאחד, בשונה ממלאכי מקום שכל אחד מהם נברא במהותו ולשליחותו בלבד.

ברם, מגלה הדברי יואל, שבשונה מיתר המלאכים שכל אחד נברא לשליחות משלו, הרי שהשטן הוא היצר-הרע, הוא הסטרא-אחרא והוא מלאך המוות, הוא המלאך היחיד היכול להפך את פניו לשני צדדים ובכל פעם לבצע שליחות אחרת, כי מאחר וכל בריאתו היא כדי שתהיה בחירה בעולם ויהיה כוח המסית את האדם לעשות רע, על כן הרשות בידו נתונה להפך את עצמו ולהציג עצמו בכל פעם בצורה אחרת ובגוון אחר. כאשר בא היצר הרע אל אדם ירוד וחוטא להסיתו לדבר עבירה, הרי הוא מתלבש ובא לפניו כשייגעץ עם בלורית גדולה על ראשו, כמו שפרק מעצמו עול. ואילו כשהוא בא אל אדם צדיק וחסיד על מנת לנסות להפילו ברשתו הוא מגיע כמתחסד ומצטדק, לובש אצטלא של האי חסיד האי ענו וכובע רחב תיתורא על ראשו. שכן אם יבוא אל הרשע בלבוש צדיק - הרשע לא יאבה שמוע לו, ואם אל הצדיק יבוא בבלורית מגודלת - שלח ישלחנו מעם פניו. כך מהפך הס"מ את מידותיו ואת מראהו מאיש לרעהו.

לפי זאת יתבארו לנו דין ודברים שהיו בין יעקב אבינו לבין הס"מ שהגיע להילחם

אחרת, היא לא תיגע בו. הקשה הרה"ק בעל 'חידושי הרי"ם' מגור זי"ע (עי' שיה שרפי קודש, ח"ב אות עו), לכאורה, אם באמת היינו יכולים ללמוד את חשיבות הצניעות ואת איסור הגזל מבעלי החיים, מדוע שלא נלמד מהם, מדוע אפוא היתה התורה להאריך ולהרחיב בגדר הציוויים הללו.

ומבאר בחריפות - שהלא הנמלה אכן אינה גוזלת את חברותיה, אולם חברותיה מנין להן גרגרי חיטה? הלא מן האדם הן גוזלות. הנמלים גוזלות את בני האדם אולם בינם לבין עצמם הם מצטדקים שלא לגזול (ובגמרא מסופר שמצאו בנחירי הנמלים סכום עצום של שלוש מאות כור חיטים ממה שגזלו מבני אדם) - על כן מירבי' כזה המלמד איסור גזלה כשהוא בעצמו גוזל, אין אנו רוצים ללמוד. מהאי טעמא אנו לומדים את איסור גזלה מן התורה ולא מן הנמלה.

באותו קו נוכל להמשיך ולומר שאמנם כן, האדם יכול ללמוד את מידותיו מן החיות ומן הבהמות; להיות עז כנמר, קל כנשר, רץ כצבי וגיבור כארי. אולם אילו פנים יהיו לנו כשהירבי' שלנו ממנו אנו לומדים על חשיבות המידות ועל דרכיהן - תהיינה חיות השדה. כי אמנם אדם צריך להיות עז כמו נמר - אולם אם מן הנמר ילמד את מידת העזות, הוא יקבל ממנו את העזות דטומאה, עזות מושחתת. אם את גבורתו ילמד אדם מן הארי - הוא ייקח את גבורתו במטרה לגבור על זולתו ולהקניטו. את המידות עלינו ללמוד מן

עמו. יובן מדוע הוא לא השיבו מה שמו, כי אמנם כל מלאך יש לו שם המורה על מהותו, יש מלאכים של דין ומלאכים של רחמים. אולם היצר הרע אין לו שם מכוון, כי בכל פעם הוא מתגלה בשם אחר ובצורה אחרת, הכל לפי שליחותו. גם נוכל להבין את אשר נחלקו חכמים אי כתלמיד חכם נראה לו או כליסטים מזויין. כי זה דרכו של היצר, הוא יכול לשנות את פניו כתלמיד חכם שתר אחד צדקות ושלימות ומאידיך כליסטים מזויין המלסטם את הבריות - הכל לפי השליחות ולפי הדרך בה הוא רואה שיוכל יותר להפיל את האדם לכבשן העבירה.

להיזהר ממידות רעות

הרי למדנו על כוחו של האדם שיש בו מידות שונות והוא יודע להטות את עצמו למידות הטובות, לשבר את טבעו הארסי אותו ירש מהנחש - בין היתר על ידי קיום מצוות צדקה. ועתה נמשיך בעניין המידות ודרכי ההתנהגות עד שנבוא ללמוד את הדברים מפי התנא באבות.

כך אמרו חכמינו במסכת עירובין (ק, ב) שאלמלא למדנו מן התורה את מצוות הצניעות - היינו לומדים אותה מן החתול אשר יש לו הנהגות של צניעות. ואילו את איסור גזל, מן הנמלה היינו לומדים, שכן נמלה מקפידה שלא לגזול מפירורי חברותיה; כשהיא פוגשת גרגיר תבואה, היא תריחנה ואם תזהה שהוא שייך לנמלה

תימא את המידות שמצויות גם בבעלי חיים אולם מיד לאחר מכן הוא אומר **עו פנים לגיהינום** - זה שילמד את מידת העזות מן הנמר, מן החיה הטמאה ולא מרבותיו הצדיקים, סופו להתדרדר במידה זו ולרשת גיהינום. והתנא מסיים בתפילה שנוכח במהרה **שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך** - בבית-המקדש הוא המקום הנכון לעסוק ולהתעלות לתורה. משם נלמד, מן התורה ומן המקדש את המידות הטובות. על כן אם נחשב מנין תיבות **בח תורה תפלה** נמצא שגם הן עולות כמניין **אלף קנ"ד** כמניין המידות הרעות, כי זה לעומת זה עשה האלוקים.

ה השיעור נמסר, כאמור דרך מערכת 'קול סאטמר', וכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ציין: "את המידות הטובות צריכים ללמוד ממקום קדוש ולשאוב מבאר קדוש, כבארה של חצר הקודש סאטמר. מקום קדוש בו דו"ז כ"ק אדמו"ר הבריד משה זי"ע השפיע לאלפים ולרבות מים חיים מבארה של תורה, ואת דרכו בכך ממשיך ממלא מקום קדשו, כ"ק האדמו"ר מסאטמר שליט"א, אשר נושא בעול ובמשא העם".

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א אף התייחס לכך שבשנה זו לא זכו המוני בני ישראל מכל תפוצות תבל לעלות למירון, לחלקת מחוקק ספון, בהתבטאו: "בשנה זו, עקב המצב השורר, לא היתה אפשרות להגיע אל הציון הקדוש במירון, אולם יהודים בכל מקום שהם התפללו והעתירו ופעלו בזכותיה דבר יוחאי. זכורני שבאותה השנים נכחתי בארה"ב בל"ג בעומר בצלו של דו"ז הדברי יואל זי"ע, כיום זה ראו פניו מאירים בשבת עם חסידים, והיה מעתיק שפע ברכות ומאציל ישועות על כל המסתופפים בצלו. אחד היהודים במחיצתו נענה ואמר בצחות הלשון שימורנו נוטריקון מירון. בשמוע הרבי את דבריו, הפטיר: 'מירון איז מירון, אולם גם כאן יכול להיות בחינת מירון, אם נלמד מדברי תורתו של רשב"י, נמשיך הנה בחינת מירון'."

עד כאן דברות הקודש אשר מסר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בקול סאטמר, מכאן ואילך מה שהוסיף לדרוש בקדשו בשיעור פרקי אבות בליל-שישי פרשת בהר- בחוקותי.

הצדיקים והחסידים, מפייהם של רבותינו. כי אם מן החיות נלמד, אנו עלולים למצוא את עצמנו משתמשים עם המידות לרע. ואם נחשב, נראה ששמות אלה המינים - **נמר, נשר, צבי, ארי**. עולים במכוון למספר **אלף קנ"ד** ומספר זה עולה במכוון כמספר התיבות - **וזה מידות רעות**. ונפלא.

ועלינו לדעת שכל מידה ומידה אפשר להשתמש בה לטוב ולמוטב, אשר המנצלה לטוב ואוי לה למי שמנצלה לרע. אפילו עניין מיתה שהוא על פניו רע ואצל אומות העולם הוא גרוע ביותר כאשר איש את רעהו יכול לטבוח בלהט המריבה או הוויכוח, הרי שאצלנו היא הופכת לנעלית כאשר מקיימים את דרשת חז"ל: "זאת התורה, אדם כי ימות באוהל - אין התורה מתקיימת, אלא במי שממית עצמו עליה", הופכים את המיתה לדבר טוב וחיוני, מיתה של שקיעות בתורה. ועל כך מצווה אותנו התורה **שאל אבי"ך ויגדך, וקנך ויאמר לך, ללמוד מאבותינו את אומנות התורה. אבי"ך נוטריקון אדם כי ימות באוהל**.

כך לגבי כל מידה ומידה. התורה אמרה בפרשת קדושים 'חסד הוא' כשהכוונה לגילוי עריות, הרי לנו שאף מידת החסד אפשר לנטותה לטוב ואפשר לנטותה לרע, חלילה. גבורה יכולה להיות עזות ותקיפות דקדושה והיא יכולה להיות כעס ורוע. על כן תחילה מונה יהודה בן

אינו הולך ואינו עושה

משלמדנו על הטבעים שיש אצל האדם ועל המידות אשר האדם צריך להשתמש בהן לטוב ולא חלילה למוטב, נוכל להבין את דברי המשנה הראשונה בה פתחנו, משנה ד'ארבע מידות בהולכי בית המדרש'. כי נוכל ללמוד מכל האמור שיש מי שמשתמש במידה טובה אולם משתמש בה לרעה, כשם שיש מי שמהפך מידה רעה ומשתמש בה לטובה, לעבודת קונו. כי יש מי שהוא מתנהג כביכול בטוב, אף לבוש בגדי שיראין, ובאמת אינו אלא בעל מידות מושחתות. כי רק מי שמקבל תורה מפני רבותיו הוא יודע איך להשתמש במידות לטוב ולא חלילה להיפך.

כך תתורץ קושייתו של מרנא הבעש"ט זי"ע שהקשה מדוע מנה התנא את זה ש'אינו הולך ואינו עושה' בין הולכי בית המדרש, הלא הוא אינו הולך כלל ואף אינו עושה. ואנו נתרץ ונאמר שלעולם לא מדובר במי שיושב בביתו ואינו מגיע בכלל לבית-המדרש, אלא מדובר במי שמגיע דבר יום ביומו לבית המדרש, ולא רק שהוא מגיע אלא שרואים אותו יושב לצד גמרא גדולה, מתנועע אנה ואנה, הוא משתמש בסידור כוונות עב כרס, גרביים לבנות לרגליו ועל טליתו יש שתי עטרות עבות. אולם בפועל הוא 'אינו הולך ואינו עושה', בפועל הוא לא הלך מימיו לבית

המדרש ומימיו לא עשה כלום. כי הכל רק מן השפה ולחוץ אולם באמת אינו צדיק כלל ואינו משתמש בנטייתו לטובה, אלא אדרבה, חכם הוא להרע. הוא זה שהוא כביכול 'הולך ועושה' כאשר בפועל הוא רשע ש'אינו הולך ואינו עושה'.

הדברים מקבלים תוספת משמעות בימים אלה, כאשר המצב הנוצר חייב את כל אחד להפוך לרב ולפוסק הלכה בתוך קירות ביתו, בנוסף לכך גם מחנך דגול ומורה השקפה לבני המשפחה. כל אחד פוסק את פסקו. וכמובן כל אחד עושה את חשבון הנפש, למה עשה ה' ככה ומה הוא יכול לתקן בעצמו. אולם צריכים להיזהר שלא ללמוד מאחרים דברים שאינם טובים, לא מכל אחד מותר ללמוד.

מאיש כזה אשר יוצר לעצמו שולחן-ערוך פרטי הנוגד את כללי ההלכה, ממנו אסור ללמוד. התורה הקדושה היא אמת וכל דבריה אמת ואת הלכותיה עלינו לקיים בכל מצב שהוא, בין אם נעים וטוב לנו ובין אם לאו. גם אם השכן או הידיד מלביש על עצמו אצטלא כאותו 'אינו הולך ואינו עושה' והוא מגדפך לאמור: 'כמה רע מעללים אתה שאתה מתפלל בביתך, ללא בית-כנסת ובלא מניין, בלי קדיש ובלי ברכו', אף אתה נצור לשונך והמשך להידבק בהלכה הפסוקה המחייבת אותנו להחמיר במצוות 'ונשמרתם מאד לנפשותיכם'.

כוחן של מידות

לא בכדי נוקט התנא בלשונו ארבע **מידות** בהולכי בית-המדרש, וגם ביתר המשניות המנויים ב'אבות' נוקט התנא לישנא ד'מידות', כי בכך הוא מורה לנו שהכל תלוי במידותיו של האדם, המידות - הן העיקר. כי מי שיש לו מידות טובות והתנהגות טובה, אזי גם אם אינו מושלם, עדיין טובה הוא יורש וגן-עדן הוא נחל. זה שמידותיו טובות מקבל שכר גם אם הוא 'הולך ואינו עושה', כי בעצם הליכתו בנינוחות לבית-המדרש, בהתרגשות, לבית אלוקים מהלך ברגש, הרי הוא מטמיע בצאצאיו אחריו את דרך החינוך, את ההליכה. ועל כן גם אם הוא אינו יכול בסוף לעשות - עדיין הוא זוכה לשכר הליכה.

גם זה שעושה למרות שאינו הולך - עדיין שכר מעשה בידו. אכן, אין בידו מצווה מן המובהק, אולם בכל זאת בעצם מעשהו והתנהגותו במידות טובות, הוא זוכה לקבל שכר. ועל כן צריכים לחנך את צאצאיו במסורת המידות הטובות, לא להיות 'אינו הולך ואינו עושה', לא להתנהג להיפך מהדרך הישרה, חלילה. וכמובן, לשמוע לקול גדולי ישראל, מה שגדולי ישראל מצווים אותנו - עלינו לקיים גם במחיר מסירות נפש.

דוגמה של מי שהוא למעשה הולך ועושה אולם נחשב לאותו שאינו הולך

ואינו עושה המכונה 'רשע', ראינו בשבוע החולף, ביומא דהילולא של רבי שמעון בר יוחאי. אמנם איני רוצה להרחיב בדבר כי להיכנס לוויכוחים הללו הוא מעצתו של היצר. יש אנשים שסבורים שהם קיבלו הזמנה מיוחדת מרשב"י והם טיפסו למירון ביערות ובהרים כשהם עוברים על התורה המחייבת אותנו במצוות 'ונשמרתם' ועוברים על ציווים של גדולי ישראל - הלא המה בבחינת הרשע שאינו הולך ואינו עושה.

אולם יתרה על הכל צריכים להישמר גם בענייני המידות, לשמור על המידות, להיזהר לא לשחרר את חרצובות הפה והלשון, להישמר מכל נדנדוד של כעס, שלא חלילה לרדות בצאצאים, לא לצעוק על בני הבית ולא להתרעם על השכנים. גם מי שאינו סובר כדעתך, לא עליך להוכיחו בצעקות, לא כל שכן שצריכים להיזהר מכך כשצאצאיו נמצאים סביבו. כי אין לך דבר גדול מאשר המידות הטובות.

הנה זה עומד אחר כתלנו עוד ימים אחדים כבר נזכה להיכנס לבתי הכנסיות ובבתי המדרשות ומעתה נדע איך עלינו לבוא ולעשות בבית המדרש, מתוך מידות טובות ומתוך אמת יוקדת.

להתכוונן לקבלת התורה

אומר היה הרה"ק ה'בני יששכר' מדינוב זי"ע שמיום קדוש של ל"ג בעומר ועד למתן תורה, ישנם טו"ב ימים המכוונים

נוכה שגם הגזירה תתבטל מעלינו ותיקרע. ותפילה זו כבר תהיה ממילא גם תפילה לזכות למידות טובות כי כאשר יהיה שפע רב לבני ישראל, ממילא יוכל כל אחד לתמוך ברעהו, איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק.

יעזור הקב"ה שלא יישמעו עוד קולות שוד ושבר בגבולנו. שלא יהיה עוד אסון בתוך אמוני עם סגולה. וזאת על ידי שנעתיר ונתפלל, תפילה בימים אלה הקודמים למתן תורה בבחינת 'דרך ארץ קדמה לתורה', ותיבות דרך ארץ עולות כמספר תקט"ו כמניין תפלה. עלינו להעתיר לבורא שישפיע שפע פרנסה, שיעצור את רוע המגפה ויפתח לנו את שערי התורה ביום חג מתן תורה, בבריות גופא ונהורא מעליא.

יהא רעווא שנזכה לשמוע בקול אלוקינו בדברו אלינו ובהכריו ביום חגנו 'אנוכי ה' אלוקיך'. להיות מהולכי בית המדרש, בין מן ההולכים ובין מן העושים, להיות בבחינת 'חסיד' שהוא-הוא התואר הנעלה ביותר שאפשר לכנות בשך ודם, כי חסיד כנודע הוא במעלה עליונה יותר מצדיק. ובזכות תיקון המידות נזכה להזדכך כראוי ולקבל במהרה את פניו של הגואל הצדק, במהרה בימינו אמן.

על התורה הקדושה - כי לקח טוב נתתי לכם, תורתי אל תעזובו, אין טוב אלא תורה. הימים הללו שנותרו עד יום חגנו, יום מתן תורה המה ימי הכנה, ימים בהם אנו מכינים את הלב ואת המידות הטובות לקראת קבלת התורה.

בימים אלה עדיין יהודים רבים מתבוססים במצב הקשה ביחוד בנושא הפרנסה בו רבים הם שניזוקו. בתלמוד מסופר (תענית ה. ב.) שפעם אחת היו שתי גזירות נוראות מרחפות על ראשי עם קדוש, גזירת רעב וגזירת מגפה. התלמידים לא יודעו על מה להתפלל כי קבלה היתה בידם שאי אפשר להתפלל על שני דברים בבת אחת, לכך הגיעו למסקנה שהם ישאלו ויבקשו בתחינתם שתתבטל מהם גזירת המיתה והמגפה הרעה, ועם הרעב והמחסור הם יסתדרו. אמר להם רבי שמואל בר נחמני - הבה ונבקש ונתפלל על הרעב שיסתלק, שלא יהא יותר כפון, וכאשר הקב"ה משפיע שובע והרחבה הלא לאנשים חיים הוא משפיע שפעו, ואם כן נרוויח גם שתתבטל המגפה ונישאר בין החיים, הלא הוא דכתיב (תהלים קמה, טו) - פותח את ידיך ומשביע צרכי רצון.

הרי לנו שעלינו להתפלל על פרנסתו שתהא בשפע רב, פרנסה בריווח וממילא

ידינו שפכו את הדם הזה

דברי הספד והתעוררות, אחר מיטתו של הרה"ח ר' אלעזר גפנר ב"ר אברהם ז"ל,
מהרוגי האסון הנורא במירון, ל"ג בעומר תשפ"א

ואומרים ידינו לא שפכו את הדם וכבר תמהה הגמרא: וכי תעלה על דעתך שהזקנים הרגוהו? מה טעם הם צריכים לצאת ולהצהיר שידיהם לא שפכו את הדם, כשהדבר ברור לכל.

ביאר הרבי רבי יהונתן ב'עירות דבש' (חלק א' דרוש א עמוד ג) בהקדימו דברי הגמרא (יומא כג, א) - מעשה בשני כוהנים שהיו שניהם שווים ורצים ועולים בכבש - כדי להקריב קורבן - קדם אחד מהם לתוך ארבע אמות של חברו. נטל סכין - שהיה מוכן לו לשחוט הקורבנות - ותקע לו בליבו. עמד רבי צדוק על מעלות האולם ואמר: אחינו בית ישראל שמעו, הרי הוא אומר (דברים כא, א) כי ימצא חלל באדמה, ויצאו זקניך ושופטיך. אנו על מי להביא עגלה ערופה? על העיר או על העזרות? געו כל העם בבכיה.

ביאר הי'עירות דבש' נוראות את בכיית העם ואת מוסרו של רבי צדוק הקדוש. כי הנה בית המקדש הוא המקום המקודש עלי תבל, מקום שהשכינה הקדושה שורה שם. ומן הנכון הוא שכל מי שכפות רגליו ידרכו במקום הקודש, יתקדש בקדושה ובטהרה, בקדושה של מעלה ויעפיל למדרגות רמות עד שיעזוב

מורי ורבותי. הגם ששמעתי באומרים לי שדעתו של הנפטר החשוב לא היתה נוחה מסיפורי שבחים שמספרים אחר מיטתו של אדם. כי מרגלא בפומיה שכשמרבים בשבחים אחר המיטה, אין הדבר טוב עבור הנשמה אשר במרומים. אולם רבי אלעזר יקירנו, בוודאי תמחל ותסלח לי שאחרוג ממנהגך ורצונך הטוב. כי אמנם ישנו את האופנים הרגילים, כשאדם חי את ימי חייו במלואם ובמילואם, בתורה, בעבודה ובגמילות חסדים. והוא זוכה וממלא את ימיו ושנותיו עד זקנה ושיבה. לא כן בליל זה יבכיון. בלילה הזה נוכחים אנו במסע הלוויה שהוא חלק מאסון גדול ונורא שבא על עמנו, על הכלל כולו, והדבר מחייב את כל אחד ואחד בכל מקום שהוא, בכל קצווי תבל, להתעורר ולערוך חשבון נפש נוקב.

וגעו העם בבכיה

רבות הזכרתי את דבריו של הגה"ק הרבי רבי יהונתן אייבשיץ זי"ע. התורה בפרשת שופטים, בפרשת עגלה ערופה, מורה שאם מוצאים חלל. כי ימצא חלל לא נודע מי היכהו. יוצאים זקני העיר

רק הישועה, רק הרפואה. והנה במקום זה דווקא הקריב עם ישראל ארבעים וחמישה קורבנות.

מ"ה ה' אלוֹקֵיךְ שׁוֹאֵל מֵעַמְךְ. מחובתנו להתבונן על מקום זה, מקום הישועות אשר הפך למקום הקורבנות. לבית הדשן. כשבני ישראל הקריבו שם ארבעים וחמשה קורבנות, מסולתו ושמונו של עם ישראל. את המאירים והטובים יותר שבתוך אמוני עם סגולה.

לב טוב

לא הכרתי את כל הקורבנות, אנשי מעלה. אולם את רבי אלעזר הכרתי גם הכרתי.

אמת רבי אלעזר, אינך חפץ שיִדברו בך שבח ויספרו את מעלותיך הרבות. אולם מקומך נפקד וחסר כל כך. מי ימלא את מקומך ר' אלעזר? מי יחנך את ילדי ישראל? מי ילמדם את תורתה? מי ימלא את חלל סבר הפנים המאירות שלך? הלא היו לר' אלעזר די מצבים שהיו יכולים למנוע את שמחתו ולהשבית את צהלת פניו. אולם הוא הצליח להתעלות ולהישאר בשמחה תמיד. בשמחת החיים. עבדו את ה' בשמחה ובטוב לבב. עומדות רגלנו בסמוך לבית המדרש בו עסק ר' אלעזר כל ימיו בתורת ה'. שבתו בבית ה' כל ימי חייו. זו היתה שאיפת חייו להגיע כבר ליום בו יוכל לעזוב את

את כל רוע מעלליו. ואם במקום קדוש זה, בבית המקדש עצמו, קרה מקרה נורא כזה - אין זה אלא ששכינה הסתלקה מישראל וקדושת המקום פקעה והלכה. ועל כך געו כל העם בבכייה גדול ומרה. נהי בכי תמורורים.

זו אף הסיבה שהזקנים מביאים את העגלה הערופה. כי אכן, בהם קולר תלוי, כי אם היו הם מרוממים את העם - לא היו מגיעים לידי מקרים של רציחה. לכן הם צריכים להתייצב שם ולהצהיר: **יְדִינֵנו לֹא שָׁפְכוּ אֶת הַדָּם הַזֶּה.**

חובתנו להתעורר

מורי ורבותי. כשעולים אל אדוננו בר יוחאי - אנו באים אליו כדי לבקש ולפעול ישועות. כשניצבים בל"ג בעומר בחלקת מחוקק ספון בהר מירון - הרי הוא הזמן המעולה ביותר לפעול ישועות ורפואות ולפתוח את כל שערי הרחמים. רבותינו היו מחוויים לעבר האבנים הרבות המתגלגלות בהרים העולים לרשב"י, לאמור: הנה הן האבנים הרבות אשר נגולו מעל ליבות בני ישראל שהגיעו להתפלל במקום קדוש זה כשאבן על ליבם ובזכות התנא האלוֹקֵי גלגלו את האבן והשאירוה במירון, כשהם שבים לבתיהם מתוך שמחה וישועה.

והנה, ראו מה התרחש בל"ג בעומר של שנה זו בתוך מקום הקודש. במקום אשר היה צריך להיות בו רק ההיפך,

ובקיאים בחשבונות שמים. אולם את מרת נפשינו ואת כל אשר עלינו לתקן, אנו יודעים גם יודעים. בלילה הזה, חובה גמורה מוטלת על כולנו לערוך חשבון הנפש. קשה לומר **ידינו לא שפכו את הדם הזה**. אולם אם היו לנו זקנים שיחנכו את הדור וילמדו עד כמה צריכים להיות חרדים מכבודו של הזולת. לדעת שכבוד חברו הוא קדוש. אם היו הזקנים שילמדו אותנו כלל זה - היינו זוכים להשראת השכינה. היינו זוכים שהאסון הנורא הזה היה נמנע מאיתנו. צאו וחשבו חשבונה של נפש -

במקום קדוש כל כך. ביום נשגב כל כך. הילולא דבר יוחאי. ודווקא שם, ודווקא אז, מתרחש האסון הנורא הזה. דווקא שם, ודווקא אז מתעלים יהודים רבים כל כך לגנזי מרומים. כולם יראי ה', אנשים כשרים ונקיים. **ידינו שפכו את הדם הזה**. על כל אחד ואחד מוטלת החובה הנוראה לערוך חשבון הנפש, לשאול **בשל מה הרעה הגדולה הזאת**. לא 'בשל מיי', אלא 'בשל מה'. **ידינו שפכו את הדם הזה**. בכל רחוב שני מתנהלת לווית המת, רחמנא ליצלן, אבות מבכים את בניהם ובניהם מבכים את אבותם. אוי מה היה לנו. צאו וראו בעוני עמי.

כל עיסוקיו המקודשים ולעסוק בתורה הקדושה בלבד. לשבת כל שעות היום בבית המדרש ולעסוק בדברי תורה. במסכת אבות אומר רבי יוחנן בזכאי לתלמידיו: צאו וראו איזהו דרך ישרה שיעסוק בה האדם. כל אחד מהתלמידים השיב תשובה אחרת. ורבי אלעזר בן ערך אמר: לב טוב. ר' אלעזר יקרא, אתה זכית לרכוש את אותה מידה של התנא האלוקי רבי אלעזר בן ערך: לב טוב. המעלה שהיא עולה על כל המעלות הטובות, המידה שהיא מטפסת מעל גבי כל המידות הטובות. כמה לב טוב היה בך, כמה חסדים עשית וקיימת עם נדכאי לב.

רבי אלעזר, לא לעבור על רצונך ולספר בשבחך אני מתכוון. אלא זאת כוונתי, שתעלה לפני כיסא הכבוד, להעתיר ולהתחנן על בני ישראל עם קדוש. שכבר תיפסק מהם צרה ועתקא ומכן ואילך יקוים בהם 'אך טוב לישראל'. כי מי הוא אשר יוכל לנחם את שבורי הלב. מי ינחם את בני המשפחה הרצוצים. מי ינחם את כל אותם היהודים הרבים שאתה עמדת לצידם, אתה תמכת בהם ועודדתם, הייתי להם לעוזר ומושיע. מי ינחמם. מאנה להתנחם הנפש.

בשל מה הסער הגדול

רבותי. כשאנו עומדים נוכח אסון מר ונורא כל כך. אמנם אין אנו יודעים

להתחזק בתורה, תפילה וכבוד הבריות

ומן הנכון להוסיף ולהתחזק בתורה ובתפילה ולהתחזק בשמירת כבודם של ישראל. במיוחד כשאנו עומדים במקום זה, סמוך למקום בו היה ר' אלעזר לומד ומתפלל.

מורי ורבותי. על כל אחד ואחד לקחת על עצמו לתמוך ולעמוד לימין המשפחה. ביודעי ובמכירי שכחלוף הזמן, משתכחת הצרה מן הלב. וכעת הוא הזמן לעמוד לימינם, לתומכם ולסעדם. וכוח הצדקה יעמוד לבני ישראל, להושיעם ולרפאותם ולהביא עליהם כל טוב.

ר' אלעזר היה איש מירון. רבות הגיע לציון התנא האלוקי להתפלל. וביום רביעי האחרון, לאחר השיעור, הוא אמר לי שהוא נוסע למירון ואני איחלתי לו שתהא נסיעתו בבריאות ובהצלחה. לא זכינו שייחול הלב יתקיים.

עתה ר' אלעזר, כשאתה עולה למעלה לפני כיסא הכבוד. היה למליץ יושר עבור בני משפחתך. לבניך ובני בניך ולכל עם ישראל אותם אהבת בכל ליבך. בקש מאת הבורא שיחיש וימהר את ביאת משיח צדקנו. ובמילא יקוים בנו מקרא שכתוב: ובילע המוות לנצח, ומחה ה' דמעה מעל כל פנים. ונאמר אמן.

מוסדות סאסוב

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

קרית ישמח משה. ירושלים. בני ברק. בית שמש. בארא פארק.

ברוך דיין האמת

ווי נהי בכי תמרורים. ווי אבדה נפש יקרה.

בעיניים דומעות, בלב קרוע ומורתח, מבכים אנו מרה את פטירתו של אחד ומיוחד מבני החבורה, האי חסיד האי עניו, הקפיד תמיד על קלה כבחמורה עד מסירת נפש, נזהר מאד שלא לדבר בשעת התפילה, קבע עיתים לתורה לשעות ארוכות, אהוב למעלה ונחמד למטה, אהב את השם ואהב את הבריות, מסר נפשו לשמח כל יהודי ובפרט את מרי הלב ונפש, חינך במסירות את תינוקות של בית רבן, שמחה וצהלה על פניו לכל אחד ואחד,

המחנך הרה"ח **רבי אלעזר גפנר** ז"ל

בן הרה"ח ר' אברהם ז"ל

היה משתתף בקביעות בשיעור הקבוע

שנמסר ע"י כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ששבק חיים למגינת לבנו באסון הנורא במירון בהילולא של התנא האלוקי רשב"י

הלוויה יצאה אתמול מוצש"ק מבית המדרש ויזניץ הר נוף

ויושבים שבעה בביתו רחוב קצנלבוין 72 הר נוף

תנחומנו שלוחים לבני משפחתו ואחיו שיחיו

ולא ישמע עוד שוד ושבר בגבולנו

המבכים מרה

רבנן ותלמידיהון

שישיז ושמחו בשמחת התורה

בשיר וקול תודה נברך לאלוקינו שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה
הננו מתכבדים להזמין את כל ידידינו אוהדינו ומכרנו שיחי'
לבוא להשתתף עמנו בשמחת

הכנסת ספר תורה

ספר תורה שנתרם לעילוי נשמות אמנו האשה החשובה
מרת מרגלית בת ר' שמואל מאיר ע"ה

שתתקיים בעזהש"ת ברוב פאר והדר לכבודה של תורה
ביום שלישי במדבר לסדר "משפחותם לבית אבותם"
כ"ט אייר ערב ר"ח סיון תשפ"א

סדר המעמד:

סיום כתיבת האותיות בבית הרה"ח ר' ישראל הרטמן הי"ו
רחוב הרי יהודה 72, קרית ישמח משה בשעה 5:00

תהלוכה ברחובה של עיר בשעה 6:00

לעבר בית המדרש הגדול סאסוב קרית ישמח משה
בקול שירה וזמרה והמוון חוגג ובתופים ובמחולות ריקודין של מצוה
בהיכל בית המדרש בהשתתפות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

לאחר הכנסת הספר תתקיים מעמד לחיים

בברכת התורה
משפחת הרטמן

התודה והברכה לידידנו שהשתתפו בהוצאת הגליון

הרה"ח ר' יהודה סגל הי"ו מודיעין עילית

לרגל שמחת הולדת בנו בשעטו"מ

יה"ד מלפני אבינו שבשמים שיזכה לראות רוב נחת יהודי מכל יוצ"ח ולגדלם לתורה ולחופה ולמצוות ע"ד התורה והחסידות ובדרך רביה"ק אכ"ר

ברכות מזל טוב לאנשי שלומינו כ"א בשמו הטוב יבורך

כ"ק מרן אדמו"ר מאלעסק שליט"א לרגל שמחת נישואי בנו

הרה"צ ר' אלכסנדר סנדר טייטלבוים שליט"א ב"פ עב"ג בשעטו"מ

הרה"ח ר' אברהם אבא דייטש הי"ו ליקוועד לרגל שמחת נישואיו
עב"ג בשעטו"מ

הרה"ח ר' שמואל זאנוויל ווערצברגר הי"ו ב"פ

לרגל שמחת אירוסי בתו עב"ג בשעטו"מ

הרה"ח ר' נחמן רוזנר הי"ו

מונטריאל לרגל הכנס בנו משה נ"ו לעול תורה ומצוות בשעטו"מ

הרה"ח ר' אהרון שלמה פלדמן הי"ו

מונטריאל לרגל הכנס נכדו לעול תורה ומצוות בשעטו"מ

מזל"ט לאנ"ש לרגל שמחת החלאקה לבניהם

הרה"צ רבי חיים מרדכי שליט"א רב דקהילתינו בביתר

הרה"צ ר' חנוך העניך טייטלבוים שליט"א בית שמש

הרה"ח ר' ישראל אלפנט הי"ו ירושלים

הרה"ח ר' ישראל אדלר הי"ו אשדוד

העלון השבוע נתנדב לע"נ

הרה"ח ר' אלעזר ב"ר אברהם גפנר ז"ל